Bijlage 1: onderzoeksopdracht van de externe commissie en bijbehorende uitvoeringsafspraken

De externe commissie voor datakluis en afgeschermde omgevingen Belastingdienst heeft tot taak om:

a) te onderzoeken en te beoordelen welke informatie uit de datakluis, overige afgeschermde omgevingen en daarmee samenhangende informatiebronnen van belang zijn voor de parlementaire controle, eerdere informatieverzoeken en parlementaire onderzoeken, en voor ouders en andere betrokkenen;
b) te adviseren over vervolgstappen en de verdere afhandeling, openbaarmaking en archivering van de datakluis en overige afgeschermde omgevingen.

De commissie is bevoegd gedurende het onderzoek aanvullende onderzoeksvragen te formuleren, te onderzoeken en te beantwoorden, indien zij dat dienstig acht aan de uitvoering van haar opdracht. Naar aanleiding van haar bevindingen en conclusies is de commissie bevoegd aanbevelingen te doen aan het kabinet.

De externe commissie wordt met onderstaande waarborgen ingesteld om zo buiten twijfel te stellen dat de commissie haar onderzoek inhoudelijk en praktisch onafhankelijk kan uitvoeren. Het opdrachtgeverschap wordt daartoe buiten het ministerie van Financiën belegd; de politieke verantwoordelijkheid voor het dossier blijf ongewijzigd berusten bij de staatssecretaris van Financiën, in lijn met de wens van de Tweede Kamer[1]. Zonder deze waarborgen kan de commissie niet van start. De betrokken bewindspersonen verlenen daarom tijdig en volledig medewerking. De commissie kan rechtstreeks met betrokken medewerkers spreken en noodzakelijke toelichting, documentatie, aanvullende digitale ondersteuning en eerdere leveringen opvragen.

Werkwijze
De commissie stelt haar eigen onderzoeksvragen, prioritering en werkwijze vast. De commissie ontvangt geen inhoudelijke aanwijzingen van de minister of de staatssecretaris. De commissie verstrekt, door tussenkomst van de minister van Defensie, desgevraagd inlichtingen aan de staatssecretaris over de voortgang, werkwijze en besteding van middelen die nodig zijn voor de uitoefening van de politieke verantwoordelijkheid van de staatssecretaris. Die heeft, behoudens wettelijke informatieverplichtingen, geen recht op inzage in interne beraadslagingen, conceptbevindingen of vertrouwelijke verklaringen en verleent geen bevoegdheid om het onderzoek inhoudelijk te sturen.

Onafhankelijke inrichting, werkwijze en rapportage
De commissie verricht haar onderzoek onafhankelijk, bepaalt haar eigen onderzoeksaanpak en stelt zelf haar leden en staf samen. Binnen haar opdracht bepaalt de commissie zelfstandig haar onderzoeksvragen, werkwijze en prioriteiten. De opdracht omvat ook samenhangende informatiebronnen, eerdere informatieverzoeken en de betekenis van bevindingen voor betrokkenen. Zij bepaalt tevens welke informatie en onderdelen van afgeschermde omgevingen voor haar onderzoek relevant zijn. Het opdrachtgevende departement, als ook het ministerie van Financiën, heeft geen inhoudelijke zeggenschap over het onderzoek. De commissie bepaalt zelfstandig de inhoud, vorm en het moment van haar rapportages en publicaties. Deze zijn niet onderworpen aan voorafgaande inhoudelijke goedkeuring door het opdrachtgevende departement, net zo min als door het ministerie van Financiën.
Relevante bevindingen kunnen tussentijds naar de Kamer en bevoegde uitvoerders voor opvolging. De bevoegde uitvoerders bevestigen de ontvangst van overgedragen bevindingen en geven binnen een afgesproken termijn aan welke beoordeling en actie volgen. Het secretariaat bewaakt deze terugkoppeling; de uitvoerders blijven verantwoordelijk voor individuele besluiten en herstel.

Volledige en zelfstandige toegang tot informatie
De commissie krijgt volledige handmatige, geautomatiseerde en zelfstandige toegang tot alle informatie en digitale afgeschermde omgevingen (datakluis en overige) die zij voor haar onderzoek relevant acht. Betrokken organisatie-onderdelen van het ministerie van Financiën verlenen daaraan tijdig en volledig medewerking. Relevante digitale en IT randvoorwaarden worden zonder belemmeringen gefaciliteerd (o.a. server ruimte, IT applicaties en veilige digitale omgeving). Het is van belang dat dit op orde is als de commissie begint.

[1] Motie van het lid Dijk, Kamernummer 31066, nr. 1558

De betrokken bewindspersonen dragen hun diensten op tijdig en volledig medewerking te verlenen. De commissie kan rechtstreeks met betrokken medewerkers spreken en noodzakelijke toelichting, documentatie, aanvullende digitale ondersteuning en eerdere leveringen opvragen.

Zorgvuldigheid, beveiliging en archivering
De commissie werkt overeenkomstig de geldende vereisten voor onder meer privacy, informatiebeveiliging, Woo en archiefbeheer. Het oorspronkelijke bronmateriaal wordt aantoonbaar veilig en ongewijzigd bewaard. De commissie krijgt een zelfstandige, beveiligde onderzoeksomgeving om te werken met het bronmateriaal en bepaalt wie daarin toegang krijgt. Noodzakelijk technisch beheer en verwerking vinden plaats volgens vooraf met de commissie vastgelegde afspraken. Toegang en handelingen worden gelogd; wijzigingen in werkkopieën blijven herleidbaar tot het oorspronkelijke bronmateriaal.

Looptijd, middelen en ondersteuning
De commissie wordt ingesteld voor een periode van twee jaar. De commissie beslist zelf over de beëindiging van haar werkzaamheden. Het ministerie van Financiën voorziet de commissie tijdig van de benodigde middelen, capaciteit en faciliteiten. Voor voorbereiding en start worden budget en de benodigde bevoegdheden voor aanstelling, inhuur en inkoop voorafgaand aan instelling geregeld. De toegang en medewerking gelden ook voor de door de commissie aangewezen staf en deskundigen. De benodigde juridische voorzieningen, waaronder die voor fiscale geheimhouding, worden vóór de betreffende gegevensverwerking geregeld. Oorspronkelijke bronnen worden aantoonbaar veiliggesteld; de commissie kan de volledigheid en integriteit van de beschikbare informatie zelfstandig toetsen. Over aanvullende capaciteit en middelen wordt tijdig besloten, zodat het onderzoek kan doorgaan. Financiële verantwoording geeft het departement geen inhoudelijk goedkeuringsrecht over het onderzoek. Dit betekent concreet dat voldoende capaciteit bij relevante afdelingen is om tussentijdse adviezen uit te voeren en voor vervolgverzoeken (zowel inhoudelijk als praktisch van aard). Het is van belang dat alle organisatieonderdelen voorbereid zijn op mogelijke vragen en de eigen organisatie is ingericht op deze verzoeken. De secretaris draagt zorg voor de dagelijkse aansturing van en afstemming over de benodigde ondersteuning.